O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti

rektori ____________ O.SH.Bazarov

“___” ______________2024 yil

Ro‘yxatga olindi № 05/02/019 S

“27” iyun 2024 yil

BOSHQARUV HISOBIGA KIRISH

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400000	-	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410000	-	Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	60410500	-	Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo‘yicha) (sirtqi bo‘lim uchun)

Qarshi – 2024 yil

Scanned with CamScanner Сканировано с CamScanner

Fan (modul) kodi BHK.205	O'quv yili 2024-2025	Semestr 4	ECTS krediti 5
Fan (modul) turi Majburiy	Ta'lim tili o'zbek		Haftalik dars soati 4
Fanning nomi	**Auditoriya mashg'ulotlari**(soat)	**Mustaqil ta'lim** (soat)	**Jami yuklama** (soat)
Boshqaruv hisobiga kirish	20	130	150
Jami	20	130	150

2.

I. Fanning mazmuni

"Boshqaruv hisobiga kirish" fanining asosiy maqsadi – talabalarga xojalik yurituvchi subektlarda boshqaruv hisobini tashkil etish va yuritish bo'yicha nazariy hamda amaliy ko'nikmalarni takomillashtirishdan iborat.

Fanning vazifasi: talabalar bu fanni o'rganish orqali xo'jalik yurituvchi subektlar xarajatlarini minimallashtirib, mavjud bo'lgan material, mehnat va boshqa resurslardan samarali foydalanish, foydani maksimallashtirish bo'yicha ishlab chiqarishning barcha bosqichlarida boshqaruv qarorlarini qabul qilish malakalariga ham ega bo'lishadi.

Shu boisdan ham "Boshqaruv hisobi" fani xo'jalik yurituvchi subektlarda boshqaruv qarorlarini qabul qilish, ular faoliyatini nazorat qilish va tartibga solishda muhim ahamiyat kasb etadi.

II. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentliklar)

Boshqaruv hisobi fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida magistr:

-fanining mazmuni va kontseptsiyasi;

-xarajatlarni boshqarish;

-boshqaruv qarorlarini modellashtirish va eng optimallarini topish;

-baholarni shakllantirish, investitsiya va biznes tarkibini o'zgartirish haqida tasavvurga ega bo'lishi;

-tezkor va qisqa muddatli boshqaruv qarorlarini qabul qilishni;

-zararsizlik nuqtasi tahlili va marjinal foydani aniqlashni;

-xo'jalik subektlarida boshqaruv hisobini shakllantirishning nazariy va uslubiy masalalarini bilishi va ulardan foydalana olishi;

-boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonida hisob ma"lumotlarini amaliy qo'llash;

-korxona faoliyatini rejalashtirish va byudjetlashtirish;

- boshqaruv hisobida menejerlar faoliyatini baholash ko'nikmalariga ega bo'lishi;

-tafovut va og'ishishlarni tahlili qilish;

- xo'jalik subektlarida boshqaruv hisobini amaliy tashkil qilish;

-strategik boshqaruv qarorlarini qabul qilish malakalariga ega bo'lishi lozim.

Scanned with CamScanner Сканировано с Cam

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

"Boshqaruv hisobiga kirish" fanining ahamiyati, shakllanishi va rivojlanishi

Xo'jalik yurituvchi subektlarni boshqarishning paydo bo'lishi, ahamiyati va rivojlanishi. Boshqaruvning mohiyati, tamoyillari va maqsadlari. Boshqaruv hisobinig tarixiy shakllanishi va rivojlanishi.

Boshqaruv hisobida xarajatlarning o'rni va ularni boshqarish

Boshqaruv hisobini tashkil qilishda xarajatlarni hisobga olish xususiyatlari. Xarajatlar tarkibi. Shartli-o'zgaruvchan, shartli-doimiy hamda yarim o'zgaruvchan xarajatlar. Ularni hisobga olish, taqsimlash tartibi va usullari.

Boshqaruv qarorlarini qabul qilish asoslari

Boshqaruv qarorlarini qabul qilish usullari va modellari, ulardan samarali foydalanish. Boshqaruv hisobida relevant va norelevant xarajatlar.

Alternativ xarajatlar. Marjinal xarajatlar.

Boshqaruv hisobida xo'jalik yurituvchi subektlar faoliyatini rejalashtirish va byudjetlashtirish

Rejalashtirish asoslari va dasturi. Xo'jalik yurituvchi subekt byudjeti mohiyati va uni shakllantirish. Bosh byudjet, uning tarkibi va tuzish tartibi. Moslashuvchan va statik byudjet, ularni tuzish asoslari. Byudjetlashtirishda ishlab chiqarish dasturi. Pul mablag'lari byudjeti. Sotish hajmini rejalashtirish.

Boshqaruv hisobida baho siyosati va transfert bahoni shakllantirish

Makroiqtisod nuqtai nazaridan baholarni belgilash kontseptsiyasi. Baho siyosatida transfert bahoning tutgan o'rni va mazmuni. Transfert bahoni aniqlash tartibi va tamoyillari. Maqsadga muvofiq holda ustamalar foizini aniqlash.

Baholar bo'yicha qarorlar qabul qilishga ta'sir qiluvchi omillar.

Bahoni belgilash usullari.

II. Amaliy mashg'ulotlar buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

(Seminar mashg'ulotlari), (Mustaqil ta'lim), (Kurs ishi) o'quv rejada ko'rsatilgan turi (nomi) bo'yicha yoziladi) Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

"Boshqaruv hisobi" fanining ahamiyati, shakllanishi va rivojlanishi

Boshqaruv hisobida xarajatlarning o'rni va ularni boshqarish.

Boshqaruv qarorlarini qabul qilish asoslari

Scanned with CamScanner Сканировано с Cam

Boshqaruv hisobida xo'jalik yurituvchi subektlar faoliyatini rejalashtirish va byudjetlashtirish
Boshqaruv hisobida baho siyosati va transfert bahoni shakllantirish

Fan bo'yicha kurs ishi o'quv rejasida rejalashtirilmagan.

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

"Boshqaruv hisobiga kirish" fani bo'yicha talabaning mustaqil ishi shu fanni o'rganish jarayonining tarkibiy qismi bo'lib, uslubiy va axborot resurslari bilan to'la ta'minlangan.

"Boshqaruv hisobiga kirish" fanini o'rganuvchi talabalar auditoriyada olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash uchun mustaqil ta'lim tizimiga asoslanib, kafedra o'qituvchilari rahbarligida, mustaqil ish bajaradilar. Bunda ular qo'shimcha adabiyotlarni o'rganib hamda internet saytlaridan foydalanib, konspektlar, referatlar va ilmiy dokladlar tayyorlaydilar, amaliy mashg'ulot mavzusiga doir uy vazifalarini bajaradilar, ko'rgazmali qurollar va slaydlar tayyorlaydilar. Mustaqil ta'lim natijalari reyting tizimi asosida baholanadi.

Uyga vazifalarni bajarish, qo'shimcha darslik va adabiyotlardan yangi bilimlarni mustaqil o'rganish, kerakli ma'lumotlarni izlash va ularni topish yo'llarini aniqlash, internet tarmoqlaridan foydalanib ma'lumotlar to'plash va ilmiy izlanishlar olib borish, ilmiy to'garak doirasida yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalanib ilmiy maqola va ma"ruzalar tayyorlash kabilar talabalarning darsda olgan bilimlarini chuqurlashtiradi, ularning mustaqil fikrlashva ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi. Shuning uchun ham mustaqil ta'limsiz o'quv faoliyati samarali bo'lishi mumkin emas.

"Boshqaruv hisobi" fanidan mustaqil ish majmuasi fanning barcha mavzularini qamrab olgan va quyidagi mavzu ko'rinishida shakllantirilgan.

1. "Boshqaruv hisobi" fanining ahamiyati, shakllanishi va rivojlanishi.
2. Boshqaruv hisobinig tarixiy shakllanishi va rivojlanishi.
3. Shartli-o'zgaruvchan, shartli-doimiy hamda yarim o'zgaruvchan xarajatlar.
4. Boshqaruv hisobida xarajatlarning o'rni va ularni boshqarish.
5. Boshqaruv hisobida relevant va norelevant xarajatlar.
6. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish asoslari.
7. Byudjetlashtirishda ishlab chiqarish dasturi.
8. Boshqaruv hisobida xo'jalik yurituvchi subektlar faoliyatini rejalashtirish vabyudjetlashtirish.
9. Bahoni belgilash usullari.
10. Boshqaruv hisobida baho siyosati va transfert bahoni shakllantirish.
11. Segmentar hisobot javobgarlik markazlari faoliyatini baholashning asosi sifatida.
12. Xo'jalik yurituvchi subektlarning segmentar hisoboti
13. Javobgarlik va mas'uliyat markazlari bo'yicha boshqaruv hisobini tashkil qilish.
14. Segmentlar bo'yicha daromad va xarajatlarni aniqlash.
15. Zararsizlik nuqtasi tahlili va marjinal foyda.

Scanned with CamScanner Сканировано с Cam

	16. Boshqaruv hisobida zararsizlik nuqtasini hisoblash usullari. 17.Boshqaruv hisobida chiziqli dasturlash modeli. 18. Chiziqli dasturlash modeli muammolarini echish bosqichlari. 19. Investitsiya loyihalari va biznesning tarkibi bo'yicha boshqaruv qarorlarini qabul qilish. 20. Rivojlangan mamlakatlarning biznesni boshqarish tajribasi. 21. Boshqaruv hisobida sifatni boshqarish va nazorat qilish. 22. Sifat nazoratining xulqiy jihatlari. 23. Strategik boshqaruv hisobini tashkil qilish yo'nalishlari. 24. Strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning amaliy jihatlari. 25. Xo'jalik yurituvchi subektlarda boshqaruv hisobini amaliy jihatdan tashkil qilish. 26. Amaliy boshqaruv hisobini isloh qilishning nazariy jihatlari.
	Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar, mavzular bo'yicha prezentatsiyalar tayyorlash va o'rnatilgan tartibda taqdim etish tavsiya etiladi.
3.	**V.Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalar** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba bilishi kerak: Boshqaruv hisobi fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida magistr: - fanining mazmuni va kontseptsiyasi; - xarajatlarni boshqarish; - boshqaruv qarorlarini modellashtirish va eng optimallarini topish; - baholarni shakllantirish, investitsiya va biznes tarkibini o'zgartirish haqida tasavvurga ega bo'lishi; - tezkor va qisqa muddatli boshqaruv qarorlarini qabul qilishni; - zararsizlik nuqtasi tahlili va marjinal foydani aniqlashni; - xo'jalik subektlarida boshqaruv hisobini shakllantirishning nazariy va uslubiy masalalarini bilishi va ulardan foydalana olishi; - boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonida hisob ma"lumotlarini amaliy qo'llash; - korxona faoliyatini rejalashtirish va byudjetlashtirish; - boshqaruv hisobida menejerlar faoliyatini baholash ko„nikmalariga ega bo'lishi; - tafovut va og'shishlarni tahlili qilish; - xo'jalik subektlarida boshqaruv hisobini amaliy tashkil qilish; - strategik boshqaruv qarorlarini qabul qilish malakalariga ega bo'lishi lozim. (malaka)

Scanned with CamScanner Сканировано с Cam

4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish (test va og'zaki)ni topshirish.
6.	**VIII. Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalariAsosiy adabiyotlar:** 1. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S. Buxgalteriya hisobi. Darslik. –T.:Iqtisod-moliya, 2019. - 512 b. 2. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S., Xalilov Sh. Moliyaviy hisob vahisobot. O'quv qo'llanma. –T.:Iqtisod-moliya, 2018. - 400 b. 3. Kuljonov O., Ortiqov X., Yugay L., Tuxsanov X., M.Xayitboyev Moliyaviy hisob. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –246 b. 4. Norbekov D., To'rayev A., Raxmonov Sh. Moliyaviy hisobotning xalqarostandartlari. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –350 b. 5. Norbekov D., Misirov K., Tashmanov G'. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –194 b. 5. Pardayev A., Pardayev B. "Boshqaruv hisobi" T.: G'.G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi. 2015 yil 251 b. 7.Xasanov B., G'aniyev Z., Muxammedova D. Boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –279 b. **Qo'shimcha adabiyotlar:** 8.Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat"iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 104 b. 9.Karimov A., Muqumov Z, Tulayev M., Kurbanbayev J., Raxmonov Sh. Buxgalteriya hisobining axborot tizimlari. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya,2018. –194 b. 10.Norbekov D., Maxmudov A., Muxammedova D. Buxgalteriya hisobi. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –236 b. 11.An Introduction to Accounting Theory, 1st edition. 2016, UWS, Australia. 12.Wan Madznah Wan Ibrahim Mohd Rizal Palil "Fundamentals of Business Accounting" 2nd edition Published by Oxford Fajar Sdn. Bhd. Selangor Darul Ehsan, Malaysia 2014. 13.Carl S. Warren, James M. Reeve, Jonathan E. Ducae "Financial and Managerial Accounting" 12th edition, South-Western, Cengage Learning, USA, 2014.

Scanned with CamScanner Сканировано с Cam

	Internet saytlari: www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliybazasi.
7.	Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ul:** "Buxgalteriy hisobi va audit" kafedrasi v.b.professor, i.f.n. G.J.Jumayeva. **Taqrizchilar:** S.N.Hamrayeva QMII "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasi mudiri. A.T.Alikulov QMII, "BHvaA" kafedrasi mudiri, i.f.f.d (PhD).

Scanned with CamScanner Сканировано с Cam